

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
JEANA RICHARDA DE LA TOUR
přednesené dne 13. února 2025¹

Věc C-397/23

FL

proti

Jobcenter Arbeitplus Bielefeld,

za účasti:

Stadt Bielefeld

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, kterou podal Sozialgericht Detmold (soud pro sociální záležitosti v Detmoldu, Německo)]

„Řízení o předběžné otázce – Volný pohyb osob – Občan Unie požívající práva pobytu jakožto uchazeč o zaměstnání – Článek 18 SFEU – Zásada zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti – Směrnice 2004/38/ES – Článek 24 – Zásada rovného zacházení – Odchylna v oblasti sociální pomoci – Působnost – Přiznání vnitrostátního práva pobytu za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti vůči nezletilému dítěti – Rozlišení podle státní příslušnosti dítěte“

I. Úvod

1. Projednávanou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podal Sozialgericht Detmold (soud pro sociální záležitosti v Detmoldu, Německo) v rámci sporu mezi FL a Jobcenter Arbeitplus Bielefeld (úřad práce v Bielefeldu, Německo)², který mu odmítl přiznat dávky základní sociální ochrany stanovené německou právní úpravou. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí bylo odůvodněno titulem, na jehož základě měl FL oprávněný pobyt na německém území, napadá FL za účelem získání těchto dávek skutečnost, že mu nemůže být přiznáno právo pobytu podle této právní úpravy, založené na výkonu rodičovské zodpovědnosti vůči jeho dítěti, a to pouze z toho důvodu, že dítě nemá německou státní příslušnost.

2. Na rozdíl od předchozích žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce v oblasti dávek sociální pomoci, kterých se domáhal „mobilní“ občan Evropské unie³, byla nyní Soudnímu dvoru předložena dosud neřešená otázka nerovného zacházení, pokud jde o podmínky přiznání vnitrostátního práva pobytu, a nikoli jeho finančních účinků ve srovnání s tuzemskými státními příslušníky.

¹ – Původní jazyk: francouzština.

² – Dále jen „Jobcenter Bielefeld“.

³ – Jedná se o občany Unie, kteří nejsou státními příslušníky členského státu, na jehož území pobývají.

3. Soudní dvůr je totiž žádán o rozhodnutí, zda jsou s unijním právem slučitelné předpisy týkající se vnitrostátního práva pobytu, které se na „mobilního“ občana Unie nevztahuje, protože jeho dítě není státním příslušníkem hostitelské země, v situaci, kdy podmínky přiznání tohoto práva spadají do pravomoci tohoto členského státu.

4. Okolnosti věci v původním řízení proto dávají Soudnímu dvoru příležitost upřesnit rozsah působnosti článku 24 směrnice 2004/38/ES⁴ týkajícího se rovného zacházení, a to s ohledem na jeho nedávnou judikaturu týkající se situace „mobilních“ občanů Unie, kterým je právo pobytu přiznáno na základě vnitrostátní právní úpravy, jež je osvobozuje od povinnosti splňovat podmínky týkající se prostředků stanovené touto směrnicí⁵.

II. Právní rámec

A. Unijní právo

5. Článek 18 první pododstavec SFEU stanoví:

„V rámci použití Smluv, aniž jsou dotčena jejich zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.“

6. Článek 14 směrnice 2004/38, nadepsaný „Zachování práva pobytu“, v odstavcích 2 a 4 stanoví:

„2. Občanům Unie a jejich rodinným příslušníkům náleží právo pobytu stanovené v článcích 7, 12 a 13, dokud splňují podmínky uvedených ustanovení.

[...]

4. Odchylně od odstavců 1 a 2 a aniž je dotčena kapitola VI, nesmějí být v žádném případě vyhoštěni občané Unie ani jejich rodinní příslušníci, pokud:

[...]

b) občané Unie vstoupili na území hostitelského členského státu za účelem hledání zaměstnání. V tom případě nesmějí být občané Unie ani jejich rodinní příslušníci vyhoštěni, pokud mohou prokázat, že pokračují v hledání zaměstnání a mají skutečnou naději, že budou zaměstnáni.“

7. Článek 24 této směrnice, nadepsaný „Rovné zacházení“, stanoví:

„1. S výhradou zvláštních ustanovení výslovně uvedených ve Smlouvě a v sekundárních právních předpisech požívají všichni občané Unie, kteří pobývají na základě této směrnice na území hostitelského členského státu, v oblasti působnosti Smlouvy stejného zacházení jako státní příslušníci tohoto členského státu. [...]

⁴ – Směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Úř. věst. 2004, L 158, s. 77; Zvl. vyd. 05/05, s. 46).

⁵ – Viz rozsudek ze dne 15. července 2021, The Department for Communities in Northern Ireland (C-709/20, dále jen „rozsudek CG“, EU:C:2021:602).

2. Odchylně od odstavce 1 není hostitelský členský stát povinen přiznat nárok na sociální pomoc v prvních třech měsících pobytu nebo případně během delšího období stanoveného v čl. 14 odst. 4 písm. b), [...] osobám jiným než zaměstnaným osobám, osobám samostatně výdělečně činným, osobám ponechávajícím si takové postavení a jejich rodinným příslušníkům.“

8. Článek 37 uvedené směrnice, nadepsaný „Příznivější vnitrostátní předpisy“, stanoví:

„Touto směrnicí nejsou dotčeny právní a správní předpisy členských států, které jsou příznivější pro osoby spadající do působnosti této směrnice.“

B. Německé právo

1. V oblasti pobytu

9. Ustanovení § 28 Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (zákon o pobytu, výdělečné činnosti a integraci cizinců na spolkovém území)⁶ ze dne 30. července 2004⁷ (dále jen „AufenthG“), které je nadepsáno „Sloučení rodiny s německými státními příslušníky“, v odstavci 1 stanoví:

„Povolení k pobytu se udělí cizinci, který je

1. manželem nebo manželkou německého státního příslušníka,
2. nezletilým svobodným dítětem německého státního příslušníka,
3. rodičem nezletilého svobodného německého státního příslušníka, za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti,

má-li daný německý státní příslušník obvyklý pobyt na spolkovém území. [...]“

10. Ustanovení § 11 odst. 14 Gesetz über die allgemeine Freizügigkeit von Unionsbürgern (zákon o volném pohybu občanů Unie)⁸ ze dne 30. července 2004⁹ (dále jen „FreizügG/EU“) stanoví:

„Aufenth[G] se použije i v případě, že přiznává příznivější právní postavení než tento zákon. [...]“

⁶ – BGBl. 2004 I, s. 1950.

⁷ – Ve znění zákona ze dne 27. července 2015 (BGBl. 2015 I, s. 1386).

⁸ – BGBl. 2004 I, s. 1986.

⁹ – Ve znění zákona ze dne 12. listopadu 2020 (BGBl. 2020 I, s. 2416).

2. V oblasti dávek sociální ochrany

11. Ustanovení § 7 Sozialgesetzbuch Zweites Buch, Grundsicherung für Arbeitsuchende (kniha II zákoníku sociálního zabezpečení, základní sociální ochrana pro uchazeče o zaměstnání¹⁰)¹¹ (dále jen „SGB II“), které je nadepsáno „Příjemci dávek“, v odstavci 1 stanoví:

„Dávky podle této knihy obdrží osoby, které:

1. dosáhly věku 15 let, avšak dosud nedosáhly věkové hranice stanovené v § 7a,
2. jsou práce schopné,
3. nacházejí se ve stavu hmotné nouze a
4. mají obvyklý pobyt ve Spolkové republice Německo (práce schopní příjemci).

Vyňati jsou:

1. cizí státní příslušníci, kteří nejsou ve Spolkové republice Německo zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými ani nepožívají práva volného pohybu na základě § 2 odst. 3 [FreizügG/EU], a jejich rodinní příslušníci, a to po dobu prvních tří měsíců svého pobytu,
2. cizí státní příslušníci,
 - a) kteří nemají právo pobytu,
 - b) jejichž právo pobytu vyplývá výlučně z cíle hledat práci, [...]

[...]

a jejich rodinní příslušníci,

[...]

[...] Odchylně od druhé věty bodu 2 dávky poskytované podle této knihy cizím státním příslušníkům a jejich rodinným příslušníkům náleží v případě, že mají po dobu nejméně pěti let obvyklý pobyt na spolkovém území [...]

¹⁰ – Od 1. ledna 2023 byl do názvu knihy II doplněn pojem „Bürgergeld“ („občanský příjem“).

¹¹ – Ve znění účinném do 31. prosince 2020, vyplývajícím ze zákona ze dne 30. listopadu 2019 (BGBl. 2019 I, s. 1948).

3. V oblasti sociální pomoci

12. Ustanovení § 23 Sozialgesetzbuch Zwölftes Buch, Sozialhilfe (kniha XII zákoníku sociálního zabezpečení, sociální pomoc)¹² (dále jen „SGB XII“), které je nadepsáno „Sociální pomoc pro cizí státní příslušníky“, stanoví:

„1) Podle této knihy se poskytují příspěvek na živobytí, příspěvek v nemoci, v těhotenství a mateřství, jakož i příspěvek na péči cizincům, kteří fakticky pobývají v tuzemsku. Ustanovení čtvrté kapitoly tím nejsou dotčena. V ostatních případech lze dávky sociální pomoci poskytnout, pokud je to v daném případě odůvodněné. Omezení podle první věty se nevztahují na cizince, kteří jsou držiteli povolení k pobytu na neomezenou dobu nebo povolení k přechodnému pobytu a mají v úmyslu trvale pobývat na spolkovém území. Tím nejsou dotčeny právní předpisy, na jejichž základě má nebo musí být vedle dávek uvedených v první větě poskytovány i jiné dávky sociální pomoci.

[...]

3) Dávky poskytované podle odstavce 1 nebo podle čtvrté kapitoly cizincům ani jejich rodinným příslušníkům nenáleží, pokud

1. nejsou ve Spolkové republice Německo zaměstnanými osobami nebo osobami samostatně výdělečně činnými ani nepožívají práva volného pohybu na základě § 2 odst. 3 [FreizügG/EU], a to po dobu prvních tří měsíců pobytu,

2. nemají právo pobytu nebo je jejich právo pobytu odůvodněno pouze hledáním zaměstnání,

[...]

4. vstoupili na území za účelem získání dávek sociální pomoci.

[...]

[...] Odchylně od první věty bodu 2 a 3 dávky poskytované podle odst. 1 první a druhé věty cizincům a jejich rodinným příslušníkům náleží v případě, že po dobu nejméně pěti let bez podstatného přerušení pobývají na spolkovém území [...]

III. Skutkové okolnosti sporu v původním řízení a předběžná otázka

13. Žalobce v původním řízení, FL, polský státní příslušník, přicestoval z Nizozemska do Německa dne 30. května 2020 spolu se svou „družkou, se kterou není sezdán“¹³, která je rovněž polskou státní příslušnicí. Tato družka pobývala v Nizozemsku krátce, v Německu však pobývala již od 30. srpna 2015, kdy přicestovala z Polska.

14. Jejich společné dítě se narodilo dne 27. listopadu 2020 v Německu a má rovněž polskou státní příslušnost.

¹² – Ve znění účinném do 31. prosince 2020, vyplývajícím ze zákona ze dne 22. prosince 2016 (BGBl. 2016 I, s. 3155).

¹³ – Dále jen „družka“. Tento výraz je použit v žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce bez souvislosti s pojmy vycházejícími ze směrnice 2004/38. V tomto smyslu se jedná o „partnerku“ nebo „přítelkyni“.

15. FL, jeho družka a jejich společné dítě požádali Jobcenter Bielefeld o dávky základní sociální ochrany podle SGB II. Rozhodnutími ze dne 3. a 21. prosince 2020 Jobcenter Bielefeld žádosti družce FL vyhověl s účinností od 30. května 2020 a v případě dítěte ode dne jeho narození. Naproti tomu rozhodnutími ze dne 21. dubna 2021 byla žádost FL pro období od 30. května 2020 do 28. února 2021 zamítnuta z důvodu, že FL má právo pobytu pouze za účelem hledání zaměstnání a na základě žádného jiného důvodu nemá právo pobytu, které by mu mohlo zakládat nárok na vyplácení dávek podle SGB II.

16. Rozhodnutím ze dne 19. července 2021 Jobcenter Bielefeld zamítl opravný prostředek FL jako neopodstatněný, přičemž přijal v podstatě stejné odůvodnění. Jobcenter Bielefeld zejména rozhodl, že se FL nemůže dovolávat práva pobytu:

- podle vnitrostátního práva jako rodinný příslušník nebo osoba blízká své družky, která má právo trvalého pobytu;
- z titulu výkonu rodičovské zodpovědnosti vůči svému nezletilému dítěti¹⁴ z důvodu, že toto dítě nemá německou státní příslušnost;
- vyplývajícího z rozsudku ze dne 6. října 2020, Jobcenter Krefeld¹⁵, a z nařízení (EU) č. 492/2011¹⁶, protože dítě FL nepodléhá povinné školní docházce.

17. Kromě toho podle Jobcenter Bielefeld nelze s ohledem na článek 4 nařízení (ES) č. 883/2004¹⁷ vykládat § 28 AufenthG v tom smyslu, že unijní právo vyžaduje, aby bylo svobodnému otci občana Unie nepodléhajícího povinné školní docházce přiznáno právo pobytu.

18. Kromě toho pouhá skutečnost, že svobodný otec nepobírá žádnou dávku základní sociální ochrany podle SGB II, nezbavuje jeho družku možnosti skutečného využití práv volného pohybu a pobytu.

19. FL podal proti tomuto rozhodnutí dne 12. srpna 2021 žalobu k předkládajícímu soudu. V podstatě se domnívá, že právo na pobyt vyplývá z ustanovení § 28 odst. 1 první věty bodu 3 AufenthG ve spojení s § 6 Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (základní zákon Spolkové republiky Německo)¹⁸ a článku 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod¹⁹. Tvrdí, že je v rozporu s unijním právem omezit sloučení rodiny pro účely výkonu rodičovské zodpovědnosti na výkon rodičovské zodpovědnosti vůči „německému státnímu příslušníkovi“. To představuje nepřiměřenou diskriminaci a omezení volného pohybu²⁰.

¹⁴ – Podle § 28 odst. 1 první věty bodu 3 AufenthG, posuzovaného samostatně nebo ve spojení s § 11 odst. 14 první větou FreizügG/EU.

¹⁵ – C-181/19, EU:C:2020:794.

¹⁶ – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 5. dubna 2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie (Úř. věst. 2011, L 141, s. 1).

¹⁷ – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 29. dubna 2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2004, L 166, s. 1; Zvl. vyd. 05/05, s. 72, a oprava Úř. věst. 2004, L 2000, s. 1). Tento článek, nadepsaný „Rovnost zacházení“, stanoví, že „[n]estanojí-li toto nařízení jinak, požívají osoby, na které se toto nařízení vztahuje, stejné dávky a mají podle právních předpisů kteréhokoliv členského státu stejné povinnosti jako jeho státní příslušníci“.

¹⁸ – Dále jen „základní zákon“. Cílem tohoto článku je zejména zaručit manželství a rodině zvláštní ochranu a stanoví povinnosti rodičů v oblasti péče o jejich děti a jejich výchovy. Kromě toho zakotvuje zásadu rovného zacházení z právního hlediska mezi dětmi narozenými mimo manželství a dětmi narozenými v manželství.

¹⁹ – Podepsané dne 4. listopadu 1950 v Římě.

²⁰ – Vzhledem k důvodům, které FL uvádí, předkládající soud konstatoval, že se jeho nárok na dávky základní sociální ochrany nemůže vztahovat na období od 30. května 2020, kdy přicestoval do Německa za účelem hledání zaměstnání. Vzhledem k tomu, že je tento nárok založen na výkonu rodičovské zodpovědnosti vůči jeho dítěti, mělo by toto období začít běžet dnem narození tohoto dítěte, tj. 27. listopadu 2020. Z toho vyplývá, že doba pobírání požadovaných dávek základní sociální ochrany činí tři měsíce.

20. Jobcenter Bielefeld a Amt für soziale Leistungen (Sozialamt) der Stadt Bielefeld (Úřad pro sociální dávky v Bielefeldu, Německo) jakožto vedlejší účastník řízení v odpovědi tvrdily, že právo pobytu nemůže vyplývat z § 28 odst. 1 první věty bodu 3 AufenthG, který se již podle svého znění vztahuje pouze na „německé státní příslušníky“, a nikoli na „občany Unie“. Rozlišování mezi „německými státními příslušníky“ a „cizinci“ je neodmyslitelnou součástí vnitrostátní právní úpravy o přistěhovalectví a pobytu. Tato právní úprava podle nich není v rozporu s unijním právem.

21. Předkládající soud uvádí, že judikatura vyšších soudů se liší v tom, zda nevydání povolení k pobytu občanu Unie, který vykonává rodičovskou zodpovědnost vůči nezletilému dítěti s bydlištěm na spolkovém území, které požívá práva na volný pohyb a je státním příslušníkem jiného členského státu, představuje diskriminaci.

22. Tento soud rovněž uvádí, že Bundesverfassungsgericht (Spolkový ústavní soud, Německo) v usnesení ze dne 4. října 2019²¹, poukázal na to, že v judikatuře vyšších soudů pro sociální záležitosti a v odborné literatuře existují rozdílné názory na to, zda jedenáctá věta § 11 odst. 1 FreizügG/EU, ve znění účinném do 23. listopadu 2020²², ve spojení s § 28 odst. 1 první větou bodem 3 AufenthG a čl. 18 prvním pododstavcem SFEU, může přiznat právo pobytu rodiči, který vykonává rodičovskou zodpovědnost vůči nezletilému občanu Unie, který je oprávněn k volnému pohybu podle § 3 odst. 1 první věty FreizügG/EU, protože doprovází druhého rodiče.

23. Vzhledem k tomu, že nejvyšší soudy v tomto ohledu nerozhodly, má předkládající soud za to, že se musí obrátit na Soudní dvůr, aby mohl rozhodnout o souladu německé právní úpravy s unijním právem, zejména s článkem 18, článkem 20 a čl. 21 odst. 2 SFEU, jakož i čl. 33 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie²³, nařízením (ES) č. 987/2009²⁴ a se směrnicí 2004/38.

24. Za těchto podmínek se Sozialgericht Detmold (soud pro sociální záležitosti v Detmoldu) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být unijní právo vykládáno v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, podle které lze povolení k pobytu v rámci výkonu rodičovské zodpovědnosti udělit pouze cizinci, který je rodičem nezletilého svobodného dítěte s tuzemskou státní příslušností, a to pokud má toto dítě obvyklý pobyt v tuzemsku, v důsledku čehož občané Unie, kteří jsou státními příslušníky členského státu, tento nárok nemají, jedná-li se o udělení povolení k pobytu za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti vůči nezletilému občanu Unie, který má státní příslušnost jiného členského státu než tuzemska?“

25. Písemná vyjádření předložila Evropská komise, která se stejně jako německá vláda zúčastnila jednání konaného dne 14. listopadu 2024, na němž rovněž odpověděly na otázky k ústnímu zodpovězení položené Soudním dvorem.

²¹ – Předkládající soud uvedl, že toto rozhodnutí je dostupné na tomto odkazu: https://www.bundesverfassungsgericht.de/SharedDocs/Downloads/DE/2019/10/rk20191004_1bvr171018.html, bod 12.

²² – Od 24. listopadu 2020 se tento paragraf stal první větou § 11 odst. 14.

²³ – Dále jen „Listina“.

²⁴ – Nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 16. září 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení (Úř. věst. 2009, L 284, s. 1).

IV. Analýza

26. Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda je s unijním právem, a zejména, s ohledem na odůvodnění jeho žádosti, s článkem 18 SFEU a čl. 33 odst. 1 Listiny, jakož i se směrnicí 2004/38 slučitelná vnitrostátní právní úprava členského státu, podle které je vyloučeno udělení povolení k pobytu za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti „mobilnímu“ občanovi Unie, který je rodičem nezletilého svobodného dítěte, které není státním příslušníkem hostitelského členského státu, v němž má obvyklé bydliště.

27. Na tuto vnitrostátní úpravu, která umožňuje členskému státu přijmout příznivější ustanovení o právu pobytu, než stanoví unijní právo²⁵, se vztahuje článek 37 směrnice 2004/38.

28. Tato právní úprava podporuje sloučení rodiny za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti k německému dítěti jeho rodičem, který je cizinec²⁶. Vzhledem k tomu, že chybí jakákoli výhrada týkající se dětí, které jsou zároveň občany Unie, vytvářejí tato pravidla diskriminaci na základě státní příslušnosti, která je podle unijního práva Unie zakázána. Tato obecná zásada rovnosti patří mezi základní zásady unijního práva²⁷.

29. V souladu s ustálenou judikaturou připomenutou v rozsudku CG v bodech 62, 63 a 65²⁸:

- Článek 20 odst. 1 SFEU přiznává každé osobě, která má státní příslušnost členského státu, status občana Unie. Tento status je předurčen být základním statusem státních příslušníků členských států, aby těm státním příslušníkům, kteří se nacházejí ve stejné situaci, bylo umožněno požívat v rámci věcné působnosti Smlouvy o FEU stejného právního zacházení bez ohledu na jejich státní příslušnost, aniž by byly dotčeny výjimky, které jsou v tomto ohledu výslovně stanoveny.
- Všichni občané Unie se tedy mohou dovolávat zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti uvedeného v článku 18 SFEU ve všech situacích spadajících do oblasti věcné působnosti unijního práva. Tyto situace zahrnují situace týkající se výkonu svobody pohybu a pobytu na území členských států přiznané článkem 20 odst. 2 písm. a) SFEU a článkem 21 SFEU²⁹.
- Článek 18 první pododstavec SFEU se použije samostatně pouze v situacích upravených unijním právem, pro něž Smlouvy nestanoví zvláštní pravidla zákazu diskriminace. Článek 20 odst. 2 druhý pododstavec a článek 21 SFEU obdobně podmiňují právo občanů Unie svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států dodržováním omezení a podmínek stanovených ve Smlouvách a v opatřeních přijatých k jejich provedení.

²⁵ – V případě rodiče, který je státním příslušníkem třetí země viz v současné době probíhající věc Stadt Wuppertal (C-130/24). Pokud jde o další věci, viz také rozsudky ze dne 21. prosince 2011, Ziolkowski a Szeja (C-424/10 a C-425/10, EU:C:2011:866, bod 50), jakož i CG (bod 82).

²⁶ – Na jednání německá vláda uvedla, že německé dítě může být sloučeno se svou rodinou podle § 28 AufenthG na základě článku 11 základního zákona, který se týká práva pobytu Němců v Německu. Viz také bod 63 tohoto stanoviska.

²⁷ – Viz rozsudky ze dne 19. listopadu 2024, Komise v. Česká republika (Volitelnost a členství v politické straně) (C-808/21, EU:C:2024:962, bod 97), a ze dne 19. listopadu 2024, Komise v. Polsko (Volitelnost a členství v politické straně) (C-814/21, EU:C:2024:963, bod 96).

²⁸ – K tomuto bodu 65 viz rovněž rozsudky ze dne 19. listopadu 2024, Komise v. Česká republika (Volitelnost a členství v politické straně) (C-808/21, EU:C:2024:962, bod 98), a ze dne 19. listopadu 2024, Komise v. Polsko (Volitelnost a členství v politické straně) (C-814/21, EU:C:2024:963, bod 97).

²⁹ – Viz také rozsudek CG (bod 58).

30. V rozsudku CG rovněž Soudní dvůr v bodě 66 rozhodl, že „zásada zákazu diskriminace je [...] ve vztahu k občanům Unie, kteří využívají svobody pohybu a pobytu na území členských států, konkretizována v článku 24 směrnice 2004/38“.

31. V tomto ohledu Soudní dvůr v bodě 67 uvedeného rozsudku v podstatě připomněl, že „mobilní“ občané Unie³⁰ spadají do působnosti směrnice 2004/38 a požívají práv přiznaných touto směrnicí, a rozhodl, že otázka, zda jsou tito občané diskriminováni na základě státní příslušnosti, musí být posouzena ve světle článku 24 této směrnice, a nikoli ve světle čl. 18 prvního pododstavce SFEU.

32. V této fázi odůvodnění rozsudku CG je skutečnost, že právo pobytu je upraveno vnitrostátními ustanoveními, která jsou příznivější než ustanovení stanovená směrnicí 2004/38, irelevantní, kdežto v projednávané věci dotčená osoba požívala vnitrostátního práva pobytu a čl. 24 odst. 1 této směrnice omezuje vyjádření zásady rovného zacházení na občany Unie, kteří na území hostitelského členského státu pobývají *na základě této směrnice*³¹.

33. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci FL oprávněně pobývá na německém území jako uchazeč o zaměstnání³², jeví se tedy *prima facie* jako logické, jak tvrdí Komise, vycházet z čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 a na jeho základě odpovědět předkládajícímu soudu v tom smyslu, že vnitrostátní právní úprava, která zachází s vlastními státními příslušníky odlišně, je v rozporu se zásadou rovného zacházení, která je v něm zakotvena, a to v podstatě z důvodu, že tato právní úprava zasahuje do účinného výkonu práva svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států.

34. Kromě toho je třeba upřesnit, pokud jde o dítě FL, že skutečnost, že se narodilo na německém území a nevyužilo práva na volný pohyb, nemá vliv na výkon jeho práv v oblasti volného pohybu a pobytu osob jakožto občana Unie³³.

35. Nejsem však přesvědčen, že čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 je v projednávané věci použitelný. Proto po uvedení svých výhrad uvedu, co považuji za vhodný základ.

A. K použitelnosti čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38

36. Volba takového základu, který předpokládá *srovnání s tuzemskými státními příslušníky*, vychází ze dvou různých přístupů k dané diskriminaci na základě státní příslušnosti dítěte, a to v závislosti na tom, zda se vychází z pohledu dítěte, nebo z pohledu rodiče, který je cizincem, jak vysvětluje Komise.

37. Důsledkem dotčené vnitrostátní právní úpravy je, že dítě, které nemá německou státní příslušnost, je přímo diskriminováno oproti německému dítěti, které může využívat přítomnosti svého rodiče, který je cizincem, na německém území za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti.

³⁰ – Upřesnil, že „podle čl. 3 odst. 1 směrnice 2004/38 do působnosti této směrnice spadají občané Unie, kteří se stěhují do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, nebo v takovém členském státě pobývají, a jejich rodinní příslušníci ve smyslu čl. 2 bodu 2 uvedené směrnice, kteří je doprovázejí nebo následují, a jsou osobami požívajícími práv z ní plynoucích (rozsudek ze dne 10. září 2019, Chenchooliah, C-94/18, EU:C:2019:693, bod 54 a citovaná judikatura)“.

³¹ – Viz také rozsudek CG (bod 83).

³² – Viz bod 15 tohoto stanoviska.

³³ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 13. září 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 42).

38. V případě rodiče, který je cizincem, jehož dítě nemá německou státní příslušnost, je třeba mít za to, že je z důvodu státní příslušnosti dítěte přímo diskriminován³⁴, což mu brání vykonávat rodičovskou zodpovědnost k dítěti za stejných podmínek jako německý rodič. Tím, že *souvisí* se státní příslušností dítěte, lze ji označit za diskriminaci „z důvodu vztahu s jinou osobou“³⁵ nebo „spolu s jinou osobou“³⁶ („discrimination par association“ nebo „discrimination ricochet“), přičemž tyto výrazy se používají rovnocenným způsobem. Jejich účelem je kvalifikovat situaci, kdy osoba, která je předmětem přímé diskriminace na základě určitého kritéria (zdravotního postižení nebo jiného, např. státní příslušnosti, v projednávané věci být německým dítětem), toto kritérium nesplňuje, ale právě uvedené kritérium je důvodem údajného méně příznivého zacházení. Jedná se tedy o právo osoby dotčené diskriminačním kritériem, které je uplatňováno, a nikoli o vlastní právo dotčené osoby.

39. Ať už se však jedná o dítě nebo rodiče, vzniká závažná obtíž kvůli předmětu sporu, kterým je přiznání vnitrostátního práva pobytu³⁷.

40. Připomínám, že čl. 24 odst. 1 první věta směrnice 2004/38 stanoví, že „[s] výhradou zvláštních ustanovení výslovně uvedených ve Smlouvě a v sekundárních právních předpisech požívají všichni občané Unie, kteří pobývají na základě této směrnice na území hostitelského členského státu, v oblasti působnosti Smlouvy stejného zacházení jako státní příslušníci tohoto členského státu“.

41. Je pravda, že v projednávané věci dítě i rodič pobývají v Německu na základě směrnice 2004/38. Kromě toho, i když se otázka předkládajícího soudu týká podmínek přiznání vnitrostátního práva pobytu, směřuje k otázce přiznání nároku na dávky základní sociální ochrany za stejných podmínek jako tuzemským státním příslušníkům.

42. Právě v tomto bodě je podle mého názoru třeba mít jasno. Rovné zacházení dotčené v původním řízení se týká pouze podmínek pro udělení povolení k pobytu, a nikoli přístupu k dávkám základní sociální ochrany. Jakmile je toto povolení získáno, jsou dávky vypláceny bez rozdílu podle příjemců³⁸.

43. Zásada rovného zacházení s tuzemskými státními příslušníky stanovená v čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 nemůže vést k přiznání práva pobytu, ať už přímo otci, nebo nepřímo dítěti.

44. V dosavadní judikatuře Soudního dvora byl článek 24 vykládán v případech týkajících se nároků na dávky sociální pomoci, kdy bylo nerovné zacházení uplatňováno na základě srovnání s právy přiznanými tuzemským státním příslušníkům ve stejné ekonomické situaci³⁹. Soudní dvůr se vyjádřil k podmínkám pro uplatnění zásady rovného zacházení s tuzemskými státními

³⁴ – V projednávané věci se jedná o kritérium státní příslušnosti, nikoli o neutrální kritérium, které by mělo za následek tuto diskriminaci na základě státní příslušnosti.

³⁵ – Obdobně viz tento výraz ve stanovisku generálního advokáta M. Poiarese Madura ve věci Coleman (C-303/06, EU:C:2008:61, body 4, 5 a 20 a poznámka pod čarou 5).

³⁶ – Viz stanovisko generální advokátky J. Kokott ve věci ČEZ Razpredelenie Bulgaria (C-83/14, EU:C:2015:170, bod 55).

³⁷ – Viz bod 19 tohoto stanoviska.

³⁸ – Pokud jde o jeho účinky z hlediska dávek základní sociální ochrany, ze znění § 7 odst. 1 SGB II a § 23 SGB XII vyplývá, že není rozhodující, zda žalobce není státním příslušníkem a zda je jeho právo pobytu stanoveno směrnicí 2004/38, nebo dotčenou vnitrostátní právní úpravou. V posledně uvedeném případě je německá právní úprava dávek sociální pomoci příznivá pro občany Unie, neboť Soudní dvůr v rozsudku CG rozhodl, že osoby, které *nepožívají práva pobytu na základě směrnice 2004/38*, se nemohou dovolávat zásady zákazu diskriminace zakotvené v čl. 24 odst. 1 této směrnice (v tomto smyslu viz body 80 a 83 uvedeného rozsudku).

³⁹ – Viz zejména rozsudek CG (bod 77 a citovaná judikatura).

příslušníky, *pokud jde o účinky práva pobytu*⁴⁰. Právo pobytu musí být přiznáno na základě směrnice 2004/38⁴¹, a pokud jde o jeho účinky, jsou výslovně stanoveny pouze výjimky specifické pro určité kategorie osob s ohledem na poskytování sociální pomoci⁴².

45. V projednávané věci se žádost FL nachází v předchozí fázi, *a sice ve fázi přiznání práva pobytu*.

46. Domnívám se proto – a nesdílím názor Komise opírající se o čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38 a zdůvodněný tím, že tento článek nestanoví odchylku od zásady rovného zacházení, pokud jde o právo pobytu – že tuto zásadu nelze použít k přiznání takového práva. Jinými slovy, získání povolení k pobytu, jak je stanoveno dotčenou vnitrostátní právní úpravou, nemůže být důsledkem uvedené zásady, které požívají občané Unie z důvodu práva pobytu přiznaného na základě této směrnice.

47. Další argument lze vyvodit ze znění tohoto ustanovení. Výslovně stanoví srovnání s tuzemskými státními příslušníky. Tuzemští státní příslušníci však nemají nárok na žádné právo pobytu pro sebe, neboť toto právo je bezpodmínečné⁴³. Zásada rovného zacházení stanovená ve směrnici 2004/38 se proto na právo pobytu nevztahuje, a to bez ohledu na to, zda se řídí příznivějšími vnitrostátními ustanoveními.

48. Nicméně, jak naznačuje Komise, jelikož srovnání s tuzemskými státními příslušníky musí být provedeno „v oblasti působnosti Smlouvy“, mohl by být upřednostněn teleologický výklad článku 24 směrnice 2004/38⁴⁴? Jinými slovy, pokud se nejedná přímo o rovné zacházení se státními příslušníky hostitelského členského státu, pokud jde o právo pobytu, mohlo by se jednat o rovné zacházení v jiných oblastech uplatňování Smlouvy, a to výhradně na základě účelu dotčených právních předpisů. Za tímto účelem Komise s oporou v čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 z pohledu dítěte tvrdí, že dotčená vnitrostátní právní úprava narušuje užitečný účinek práva pobytu, kterého dítě požívá na německém území na základě této směrnice⁴⁵, jelikož nemůže požívat rodinného života stejným způsobem jako německé dítě. Komise tvrdí jednak, že unijní právo, a zejména články 7 a 24 Listiny, nechrání pouze rodinný život a právo dítěte na dobré životní podmínky, a jednak, že užitečný účinek práva pobytu malého dítěte znamená, že dítě má právo být doprovázeno a opatrováno osobou odpovědnou za jeho péči⁴⁶.

⁴⁰ – V tomto ohledu viz rozsudek CG (bod 83 a citovaná judikatura týkající se svobody členských států upřesnit účinky práva pobytu přiznaného pouze na základě vnitrostátního práva).

⁴¹ – Z rozsudku CG vyplývá, že občan Unie, který by se mohl stát nepřiměřenou zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu (bod 80) nebo jehož právo pobytu bylo přiznáno podle vnitrostátních ustanovení, která jsou příznivější než ustanovení směrnice 2004/38 (bod 83), jež bylo přiznáno, aniž by bylo podmíněno disponováním určitými prostředky (bod 81), se nemůže dovolávat zásady zákazu diskriminace zakotvené v čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38, aby získal dávky sociální pomoci vyplácené státním příslušníkům ve stejné situaci.

⁴² – Viz čl. 24 odst. 2 směrnice 2004/38.

⁴³ – V tomto smyslu viz rozsudky ze dne 14. listopadu 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 37), a ze dne 22. června 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Thajská matka nezletilého nizozemského dítěte) (C-459/20, EU:C:2023:499, bod 41). Viz rovněž sdělení Komise nazvané „Pokyny týkající se práva volného pohybu občanů EU a jejich rodin“ (Úř. věst. C, C/2023/1392), zejména s. 6.

⁴⁴ – Pro srovnání v oblasti dávek sociální pomoci viz Lenaerts, K., a Gutiérrez-Fons, J., *Les méthodes d'interprétation de la Cour de justice de l'Union européenne*, Bruylant, Brusel, 2020, zejména bod 71 (s. 69 až 71), jakož i Lenaerts, K., „The Broadening of EU Competences Through the Case Law of the Court of Justice: Myth or Reality?“, *ERA Forum, Journal of the Academy of European Law*, sv. 24, č. 4, ERA, Trevír, 2023, s. 589 až 598, zejména s. 595 a 596.

⁴⁵ – Připomínám, že v projednávané věci má dítě FL právo pobytu odvozené od práva pobytu své matky. Soudní dvůr rozhodl, že „článek 20 SFEU brání vnitrostátním opatřením, včetně rozhodnutí o odeprání práva pobytu rodinným příslušníkům občana Unie, v jejichž důsledku jsou občané Unie připraveni o možnost skutečně využívat podstatné části práv plynoucích z jejich statusu“ [viz rozsudek ze dne 10. května 2017, Chavez-Vilchez a další (C-133/15, EU:C:2017:354, bod 61 a citovaná judikatura)].

⁴⁶ – Viz také argumenty FL, které jsou v podstatě připomenuty v bodě 19 tohoto stanoviska.

49. V kontextu čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 tedy tyto argumenty předpokládají, že dotčená právní úprava, která usnadňuje výkon rodičovské zodpovědnosti rodičům, kteří jsou cizinci, německých dětí, umožňuje ve srovnání s tuzemskými státními příslušníky, *kterí vykonávají stejná rodičovská práva*, plný výkon práv spojených s výkonem svobody pohybu a pobytu, což zahrnuje právo vést rodinný život se všemi právy s tím spojenými, a to i pro rodiče ve vztahu k jejich dětem⁴⁷.

50. Lze rovněž uvést, že dotčená vnitrostátní právní úprava přijatá ve prospěch rodičů, kteří jsou cizinci, která kombinuje povolení k pobytu určené ke sloučení rodiny a možnost získat za tímto účelem dávky základní sociální ochrany, přispívá k zajištění svobody pohybu a rodinného života za normálních a důstojných podmínek⁴⁸.

51. Tato práva, která musí být chráněna bez ohledu na státní příslušnost, tedy odůvodňují použití čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 za účelem posouzení, zda je dotčená vnitrostátní právní úprava v souladu s právem Unie, což by zakládalo *právo pobytu na vnitrostátním území*.

52. Uvedená práva jsou totiž prvořadá. Z tohoto hlediska by však zásada zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti, jak je konkretizována v článku 24 směrnice 2004/38, s výjimkami stanovenými v jeho odstavci 2, měla obzvláště široký rozsah, což by mohlo být v rozporu se systematikou této směrnice.

53. V tomto ohledu je situace FL konkrétním důkazem toho, jak je důležité nevydat se cestou širokého výkladu působnosti čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38. Připomínám, že FL má právo pobytu na německém území, jak je stanoveno v této směrnici, za účelem hledání zaměstnání, a může se tedy na tomto základě dovolávat použití čl. 24 odst. 1 této směrnice pro jiné účinky než ty, které jsou stanoveny ve vztahu k dávкам základní sociální ochrany, jelikož na tyto dávky nemá nárok podle čl. 24 odst. 2 této směrnice.

54. Kromě toho je ve světle procesních upřesnění poskytnutých předkládajícím soudem⁴⁹ nesporné, že FL nemůže mít právo pobytu z jiného titulu na základě směrnice 2004/38, zejména na základě svých rodinných vztahů⁵⁰, a tedy ani nárok na dávky základní sociální ochrany s tím spojené.

⁴⁷ – Viz zejména rozsudek CG (bod 90) a rozsudek ze dne 14. prosince 2021, Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (C-490/20, EU:C:2021:1008, bod 47 a citovaná judikatura, jakož i body 59 a 65). V projednávané věci by FL mohl tvrdit, že je odrazen od toho, aby zůstal v Německu, aby tam vykonával rodičovskou zodpovědnost, pouze z ekonomických důvodů, jelikož je oprávněn pobývat v Německu za účelem hledání zaměstnání, aniž by měl nárok na dávky základní sociální ochrany. Stejně tak by bylo možné tvrdit, že podle jejich státní příslušnosti a bez ohledu na skutečnost, že jeden z rodičů je občanem Unie, budou moci dotyčné děti, které jsou občany Unie, žít na německém území s tímto rodičem, který tam oprávněně pobývá, a využívat dávky základní sociální ochrany vyplácené tomuto rodiči.

⁴⁸ – V tomto smyslu viz rozsudek CG (body 89 a 91).

⁴⁹ – Viz body 16 až 19 tohoto stanoviska.

⁵⁰ – Z odůvodnění zamítnutí žádosti FL je třeba vyvodit, že v období uvedeném v žádosti žil FL v Německu bez stabilního vztahu s matkou svého dítěte a bez skutečné péče o dítě. V tomto ohledu, pokud přetrvává nejistota ohledně skutečnosti, že FL nemůže z žádného titulu využít práva pobytu vyplývajícího ze směrnice 2004/38, přísluší předkládajícímu soudu, aby tuto nejistotu vyřešil [viz rozsudky ze dne 15. září 2015, Alimanovič (C-67/14, EU:C:2015:597, bod 52), a ze dne 6. října 2020, Jobcenter Krefeld (C-181/19, EU:C:2020:794, bod 69)]. V důsledku toho není třeba rozšířit analýzu situace FL, jak navrhuje Komise v písemném vyjádření, na článek 3 směrnice 2004/38, jehož odstavec 2 vyložil Soudní dvůr v rozsudku ze dne 5. září 2012, Rahman a další (C-83/11, EU:C:2012:519).

55. Bylo-li by připuštěno, že FL může na základě čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 získat právo pobytu, které mu umožní vést rodinný život za stejných podmínek, jako jsou podmínky stanovené pro tuzemské státní příslušníky, znamenalo by to podle mého názoru zpochybnění mezí stanovených touto směrnicí v rodinných a ekonomických záležitostech⁵¹, a tedy celkové rovnováhy zvolené unijním normotvůrcem.

56. To navíc odůvodňuje, aby se na vnitrostátní právní úpravu, která umožňuje udělit povolení k pobytu občanovi Unie, jehož situace spadá do působnosti směrnice 2004/38, nevztahovala zásada zákazu diskriminace konkretizovaná v čl. 24 odst. 1 této směrnice.

57. Za těchto okolností je třeba konstatovat, že zásada uvedená v rozsudku CG, podle níž je posouzení, zda nejsou „mobilní“ občané Unie diskriminováni na základě státní příslušnosti, třeba provést s ohledem na článek 24 směrnice 2004/38, a nikoli na čl. 18 první pododstavec SFEU⁵², musí být omezena na situace, kdy je o účincích práva pobytu přiznaného podle této směrnice pojednáváno ve srovnání s tuzemskými státními příslušníky, což vylučuje příznivější vnitrostátní opatření týkající se práva pobytu.

58. Vzhledem k nemožnosti výkladu čl. 24 odst. 1 směrnice 2004/38 je třeba upřesnit podmínky, za kterých se použije článek 18 SFEU.

B. K použitelnosti článku 18 SFEU

59. Volba takového základu práva na rovné zacházení *pro účely získání povolení k pobytu* vyplývá ze zjištění, že dotčená právní úprava vytváří pro rodiče diskriminaci *mezi „mobilními“ občany Unie* na základě státní příslušnosti dítěte, k němuž vykonává rodičovskou zodpovědnost. Soudní dvůr již rozhodl, že čl. 18 první pododstavec SFEU se vztahuje na situace, které spadají do rozsahu působnosti unijního práva, v nichž je státní příslušník jednoho členského státu podroben ve srovnání s *příslušníkem jiného členského státu* diskriminačnímu zacházení pouze na základě své státní příslušnosti⁵³.

60. Pokud jde o dítě, lze se dovolávat rovného zacházení s německým dítětem právě proto, že povolení k pobytu, které jeho rodiči poskytuje vnitrostátní právní úprava, zaručuje účinnost jeho svobody pohybu a pobytu na německém území, kterou mu přiznávají čl. 20 odst. 2 první pododstavec písm. a) a článek 21 SFEU. Tento nárok může být založen na článku 18 SFEU, jelikož se nejedná o důsledek práva pobytu přiznaného směrnicí 2004/38 ve smyslu jejího článku 24⁵⁴.

61. Taková analýza týkající se jak situace FL, tak situace jeho dítěte⁵⁵, i když pobývají v Německu na základě směrnice 2004/38, má tu výhodu, že navazuje na část odůvodnění rozsudku CG, v níž Soudní dvůr uvedl, že členské státy neuplatňují směrnici 2004/38, pokud stanoví právo pobytu podle příznivějšího režimu, než je režim zavedený touto směrnicí⁵⁶.

⁵¹ – Viz zejména, pokud jde o zopakování podmínek stanovených směrnicí 2004/38 v situaci srovnatelné se situací dítěte FL, rozsudek ze dne 13. září 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, body 44 až 47). Pokud jde o tato výkladová kritéria, obdobně viz rovněž rozsudek CG (bod 81).

⁵² – Viz bod 31 tohoto stanoviska.

⁵³ – Viz rozsudek ze dne 2. září 2021, État belge (Právo pobytu v případě domácího násilí) (C-930/19, EU:C:2021:657, bod 51 a citovaná judikatura).

⁵⁴ – Viz bod 57 tohoto stanoviska.

⁵⁵ – V jeho případě je použitelný pouze čl. 20 odst. 2 první pododstavec písm. a) SFEU. Viz bod 34 tohoto stanoviska.

⁵⁶ – Viz rozsudek CG (body 82, 83 a 87).

62. Taková analýza se tedy drží v rámci judikatury Soudního dvora týkající se zvláštních ustanovení konkretizujících zásadu stanovenou v článku 18 SFEU a práv vyplývajících z článků 20 a 21 SFEU.

63. V tomto ohledu německá vláda na jednání uvedla, že záměrem zákonodárce bylo konkretizovat právo na základě článku 11 základního zákona, který zachovává celistvost rodiny na německém území. Ve stejném smyslu Komise upřesnila, že to, co bylo v roce 1990 podle německého základního zákona původně právem vyhrazeným německým státním příslušníkům, se nyní stalo unijním základním právem. Podle Komise se v současné době odůvodnění pobytu rodiče ve prospěch německého dítěte, které mělo být chráněno, musí vztahovat na všechny děti oprávněně pobývající v Německu, pokud jsou občany Unie. Panuje tedy shoda, že dotčená vnitrostátní právní úprava má základ rovnocenný základu zakotvenému v člancích 20 a 21 SFEU.

64. Do působnosti článku 18 SFEU tedy spadají *podmínky pro udělení povolení k pobytu*, které zakládají diskriminaci mezi „mobilními“ občany Unie, neexistují-li zvláštní ustanovení, která by v takovém případě upravovala zásadu zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti. Skutečnost, že se tato otázka týká „mobilního“ občana Unie, jehož situace je upravena směrnicí 2004/38, je irelevantní.

65. V projednávané věci vnitrostátní právní úprava porušuje tuto základní zásadu tím, že poskytuje rodičům německých dětí příznivější zacházení, pokud jde o povolení k pobytu.

66. Kromě toho, ačkoli stanovení příznivějších podmínek, než jsou podmínky stanovené v unijním právu v této oblasti, spadá do pravomoci členských států, jsou členské státy povinny dodržovat povinnosti vyplývající z unijního práva.

C. K připomenutí mezi výkonu pravomocí členských států

67. Je třeba připomenout rozhodnutí Soudního dvora v rozsudku CG k použití Listiny, a sice že pokud členský stát stanoví vnitrostátní pravidlo týkající se pobytu za příznivějších podmínek použití, než jsou podmínky stanovené směrnicí 2004/38, provádí ustanovení Smlouvy o FEU týkající se statusu občana Unie, který využil svobody pohybu na území členských států přiznané článkem 21 odst. 1 SFEU. Z toho důvodu je tento členský stát v souladu s čl. 51 odst. 1 Listiny povinen dodržovat její ustanovení⁵⁷.

68. V situaci, která je předmětem sporu v původním řízení, je, jak jsem již uvedl⁵⁸, klíčové právo na respektování soukromého a rodinného života zaručené v článku 7 Listiny, jakož i práva dítěte zaručená v jejím článku 24, zejména právo na zohlednění nejvlastnějšího zájmu dítěte jakožto prvořadého hlediska při všech činnostech týkajících se dětí a právo udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči⁵⁹.

⁵⁷ – Viz rozsudek CG (body 84, 85, 86 a 88). Viz také Lenaerts, K., The Broadening of EU Competences Through the Case Law of the Court of Justice: Myth or Reality?, op. cit., zejména poznámka pod čarou 40 (s. 596), podle něhož v porovnání s rozsudky ze dne 11. listopadu 2014, Dano (C-333/13, EU:C:2014:2358), a ze dne 15. září 2015, Alimanovič (C-67/14, EU:C:2015:597), rozsudek CG v roce 2021 významnou nuanci. Je třeba zdůraznit, že Soudní dvůr v tomto rozsudku v podstatě rozhodl, že členský stát „provádí“ právo občana Unie na volný pohyb podle čl. 21 odst. 1 SFEU, pokud tomuto občanovi přízná právo pobytu, i když toto právo nesplňuje podmínky stanovené směrnicí 2004/38. To vede k uplatnění některých práv zakotvených v Listině a hostitelskému členskému státu tím vzniká povinnost, aby „mobilnímu“ občanovi Unie poskytl prostředky na obživu, které jsou nezbytné pro vedení důstojného života.

⁵⁸ – Viz body 48 až 52 tohoto stanoviska.

⁵⁹ – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. prosince 2021, Stolična obština, rajon „Pančarevo“ (C-490/20, EU:C:2021:1008, bod 59). Pokud jde o dítě v původním řízení, lze se dovolávat zejména čl. 24 odst. 3 Listiny.

69. V odpovědi, kterou je třeba dát na otázku předkládajícího soudu, je podle mého názoru konstatování diskriminace na základě státní příslušnosti dostatečné, a není třeba upřesňovat, kterým dalším základním právům vycházejícím z Listiny musí dotyčný členský stát vyhovět při výkonu své pravomoci v situacích, na které se vztahuje unijní právo. V tomto ohledu není důležité, zda se jedná o přímou diskriminaci z důvodu vztahu s jinou osobou⁶⁰ či nikoli, jelikož odůvodnění vnitrostátní právní úpravy není v každém případě relevantní ve vztahu k dovolávaným zásadám, které jsou rovněž zakotveny a chráněny unijním právem⁶¹.

70. Proto navrhuji, aby se Soudní dvůr omezil na výklad článku 18 SFEU ve spojení s čl. 20 odst. 2 prvním pododstavcem písm. a) a čl. 21 odst. 1 SFEU.

V. Závěry

71. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžnou otázku položenou Sozialgericht Detmold (soud pro sociální záležitosti v Detmoldu, Německo) následovně:

„Článek 18 SFEU ve spojení s čl. 20 odst. 2 prvním pododstavcem písm. a) a čl. 21 odst. 1 SFEU

musí být vykládán v tom smyslu, že

brání vnitrostátní právní úpravě hostitelského členského státu, podle které je udělení povolení k pobytu za účelem výkonu rodičovské zodpovědnosti vyhrazeno pouze ‚mobilním‘ občanům Unie, kteří jsou rodiči nezletilého svobodného dítěte, které je státním příslušníkem hostitelského členského státu, v němž má obvyklé bydliště, a je odepřeno, pokud je dítě státním příslušníkem jiného členského státu.“

⁶⁰ – Viz bod 38 tohoto stanoviska.

⁶¹ – Viz bod 63 tohoto stanoviska.